

Nordiskt program för att minska plastens miljöpåverkan

Nordiskt program för att minska plastens miljöpåverkan

ISBN 978-92-893-5112-6 (PRINT)

ISBN 978-92-893-5114-0 (PDF)

ISBN 978-92-893-5113-3 (EPUB)

<http://dx.doi.org/10.6027/ANP2017-752>

ANP 2017:752

© Nordiska ministerrådet 2017

Layout: Gitte Wejnold

Omslagsfoto: Scanpix.dk

Det nordiska samarbetet

Det nordiska samarbetet är ett av världens mest omfattande regionala samarbeten. Det omfattar Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt Färöarna, Grönland och Åland.

Det nordiska samarbetet är politiskt, ekonomiskt och kulturellt förankrat och en viktig del av europeiskt och internationellt samarbete. Den nordiska gemenskapen arbetar för ett starkt Norden i ett starkt Europa.

Det nordiska samarbetet vill styrka nordiska och regionala intressen och värderingar i en global omvärld. Gemensamma värderingar länderna emellan bidrar till att stärka Nordens ställning som en av världens mest innovativa och konkurrenskraftiga regioner.

Nordiska ministerrådet

Nordens Hus

Ved Stranden 18

DK-1061 Köpenhamn K

www.norden.org

Ladda ner nordiska publikationer: www.norden.org/nordpub

Nordiskt program
för att minska
plastens miljöpåverkan

INNEHÅLL

Nordisk ministerdeklaration om minskning av plastens miljöpåverkan	6
1. Inledning	8
2. Förebyggande av plastavfall och stöd för design för mer återanvändning, längre hållbarhet och återvinning	10
3. Effektiva avfallshanteringsystem och ökad återvinning av plastavfall	12
4. Samarbete om åtgärder för att stoppa plastnedskräpningen i haven och finna kostnadseffektiva lösningar för upprensning	14
5. Kunskapsutveckling om mikroplast och identifiering av åtgärder som minskar utsläppen av mikroplast i miljön	18
6. Fördjupning av kunskapen om miljöpåverkan av biobaserad och biologiskt nedbrytbar plast	20
7. Fördjupning av kunskapen om problematiska ämnen i återvinningen av plastmaterial	22

Nordisk ministerdeklaration om minskning av plastens miljöpåverkan

Vi, de nordiska miljöministrarna, har idag den 2 maj 2017 fattat beslut om att lansera ett nordiskt program för att minska plastens miljöpåverkan.

Plastens negativa effekter på miljön är mycket oroande för de nordiska länderna. Plast är den typ av avfall man hittar oftast och i störst volymer i marina miljöer. Marint plastskräp och mikroplast ökar snabbt och utgör ett allvarligt hot mot havsmiljön, ekosystem och ekosystemtjänster på nationell, nordisk, europeisk och global nivå. Problematiska ämnen i plast kan påverka människors hälsa och miljön och innebära utmaningar för en säker och cirkulär plastekonomi. Produktion och slutligt bortskaffande genom förbränning av oljebaserad plast är en faktor som bidrar till klimatförändringar.

De nordiska länderna strävar efter att vara en drivande kraft för att ta fram en hållbar strategi för produktion, användning, avfallshantering och återvinning av plast. I vår gemensamma framtidsvision är plast något som produceras, används och återvinns utan att påverka klimatet eller utgöra ett hot mot människors hälsa eller miljön, och plastskräp och mikroplast hindras från att hamna i havsmiljön, sjöar och floder.

Plast är hållbart och flexibelt och används i allt från kläder till bilar. Exempelvis kan det som lättviktsmaterial spara energi och som förpackningsmaterial skydda livsmedel och andra värdefulla produkter. Men de allvarliga negativa miljökonsekvenserna i samband med produktion, användning och bortskaffande av plast är lika uppenbara.

I vår gemensamma framtidsvision är plast något som produceras, används och återvinns utan att påverka klimatet eller utgöra ett hot mot människors hälsa eller miljön, och plastskräp och mikroplast hindras från att hamna i havsmiljön, sjöar och floder.

För att säkerställa en hållbar produktion, användning och återvinning av plast efterlyser de nordiska ministrarna åtgärder på global, europeisk, nordisk och nationell nivå. Det nordiska programmet kommer att vara ett strategiskt verktyg för att öka kunskap, utarbeta åtgärder och bygga upp medvetenhet i nordiska nätverk. Det nordiska programmet för att minska plastens miljöpåverkan kommer att bidra till vår långsiktiga vision inom många strategiska områden, däribland förebyggande av plastavfall, marint plastskräp och mikroplast i miljön, ökad återvinning, bedömning av miljöpåverkan av alternativ till plast och biologiskt nedbrytbar plast samt öka kunskapen om kemikalier i plast.

Programmet är främst avsett för samarbetet mellan de nordiska länderna och kommer att genomföras inom ramen för Nordiska ministerrådet. Det kommer också att bidra till processer utanför vår region och börjar med det ambitiösa förverkligandet av FN:s globala mål för hållbar utveckling 12 och 14, inklusive målet 14.1 om marint skräp.

Programmet visar också de nordiska ländernas engagemang i genomförandet av FN:s miljöförsamlings (UNEA) resolution 1/6 om marint plastskräp och mikroplast ("Marine plastic debris and microplastics") och resolution 2/11 om marint plastavfall och mikroplast ("Marine plastic litter and microplastics") samt initiativ under relevanta regionala avtal. Programmet utgör också ett nordiskt bidrag till FN-kampanjen mot plast i haven som drivs av FN:s miljöprogram (UNEP).

1. Inledning

Det nordiska programmet för att minska plastens miljöpåverkan är ett strategiskt verktyg för att öka kunskap, utarbeta åtgärder och öka synergier, nätverk och medvetenhet på nordisk nivå.

Programmet omfattar 2017–18 och kommer att genomföras inom ramen för Nordiska ministerrådet.

Nordiska ministerrådet har en lång historia av samarbete om plast som syftar till att öka kunskapen om metoder och system för sortering, insamling och återvinning och att genomföra förbättringar av värdekedjan. Ett annat viktigt område för nordiskt samarbete har varit plastavfall i havsmiljön, inklusive mikroplast. Programmet för att minska plastens miljöpåverkan kommer att bygga på resultaten av dessa tidigare satsningar.

Programmet kommer att stödja de nordiska länderna i deras ansträngningar att förebygga plastavfall, öka återanvändning och återvinning av plast, påskynda den cirkulära ekonomin och minimera plastavfall och mikroplast.

Det nordiska programmet för att minska plastens miljöpåverkan lanseras dessutom parallellt med – och bidrar till – ett antal pågående internationella initiativ på detta område.

Programmet innehåller sex strategiska områden för nordiskt samarbete om hållbar användning av plast. Relevanta mål har fastställts för samtliga sex. De strategiska områdena är:

1. **Förebyggande av plastavfall och stöd för design för mer återanvändning, längre hållbarhet och återvinning.**
2. **Effektiva avfallshanteringsystem och ökad återvinning av plastavfall.**
3. **Samarbete för att stoppa plastnedskräpningen i haven och finna kostnadseffektiva lösningar för upprepning.**
4. **Kunskapsutveckling om mikroplast och identifiering av åtgärder som minskar utsläppen av mikroplast i miljön.**
5. **Fördjupning av kunskapen om miljöpåverkan av biobaserad och biologiskt nedbrytbar plast.**
6. **Fördjupning av kunskapen om problematiska ämnen i återvinningen av plastmaterial.**

FOTO: SCANPIX.DK

Varje mål inom de strategiska samarbetsområdena kommer att behandlas via ett projekt eller annat initiativ.

Genomförande

De aktiviteter och projekt som ingår i plastprogrammet kommer främst att finansieras av Nordiska ministerrådet och genomföras i dess regi. Nordiska ämbetsmannakommittén för miljöfrågor kommer att ha det övergripande

ansvaret för programmet. Genomförandet av programverksamheten kommer att förankras i de nordiska arbetsgrupperna. Programmet kommer dock också att omfatta externa partner, till exempel nationella organ, forskningsinstitutioner, branschorganisationer och icke-statliga organisationer.

2. Förebyggande av plastavfall och stöd för design för mer återanvändning, längre hållbarhet och återvinning

Mycket av dagens plastavfall kommer från engångsplastartiklar, produkter av lågkvalitetsplast eller produkter med plastkomponenter som inte lätt kan återvinnas. Engångsplaster är också en källa till marint skräp. Tyngdpunkten måste därför först och främst ligga på att förhindra att plastavfall skapas.

När det gäller att förebygga plastavfall finns det stor potential för att ersätta engångsprodukter med återanvändbara produkter, till exempel genom nya mönster för upphandling och konsumtion. Medel och åtgärder på lämpliga nivåer bör identifieras för att minska användningen av engångsplastartiklar och förhindra att de kommer ut i miljön.

Mål 1

Det nordiska programmet för att minska plastens miljöpåverkan ökar kunskapen om artiklar och produkter av engångsplast med mycket kort livslängd i syfte att hjälpa oss att definiera åtgärder som främjar förändringar av beteende och produktion och förhindrar plastavfall.

Fokus på avfallsförebyggande, återanvändning, mångfunktionell användning samt på längre livslängd under designfasen för plastprodukter, produkter som innehåller plastkomponenter och produktsystem kan avsevärt minska nivåerna av plastavfall. För att öka återvinningsbarheten måste man, som en del av övergången till en cirkulär ekonomi, uppmärksamma optimering av materialseparation genom produkt-design, kombinationer av plasttyper och kombinationer av plast och andra material. Plastmaterial, tillsatser och fyllmedel måste väljas utifrån återvinningsbarhet. Dessutom bör relevant information, till exempel om plasttyper och de tillsatser och fyllmedel som de innehåller, tillhandahållas för att underlätta återvinning.

Mål 2

Det nordiska programmet för att minska plastens miljöpåverkan ökar kunskapen om hur förebyggande av plastavfall kan integreras bättre i designfasen för specifika produkter och hur man främjar cirkulära affärsmodeller som stödjer återanvändning, längre livslängd och återvinning.

Fokus på avfallsförebyggande, återanvändning, mångfunktionell användning samt på längre livslängd under designfasen av plastprodukter, produkter som innehåller plastkomponenter och produktsystem kan avsevärt minska nivåerna av plastavfall.

Mål 3

Det nordiska programmet för att minska plastens miljöpåverkan kommer att bidra till utvecklingen av ett ramverk för ekodesign med fokus på att inkludera aspekter som rör förebyggande och återvinning av plastavfall.

Plast används ofta i produkter och förpackningar på grund av dess funktionalitet. Trots de negativa miljöeffekterna i samband med produktion och avfallshantering kan användning av plast också ha positiva effekter – plasten har låg vikt och kan skydda förpackade artiklar. I många produktkategorier kan dock plastavfall förebyggas genom att plast ersätts med andra lämpliga material. Till

exempel används i många kosmetikprodukter och personliga hygienprodukter mikrokorn av plast där alternativa material med mindre miljöpåverkan skulle kunna användas istället. Nordens miljömärkning Svanen anger redan att det inte finns mikrokorn av plast i personliga hygienprodukter.

3. Effektiva avfallshanteringssystem och ökad återvinning av plastavfall

De nordiska länderna ser mer återvinning av plastavfall och användning av återvunna material som en nödvändighet. Att sluta cirkeln för plast i en cirkulär ekonomi och se till att plast är en återvinningsbar resurs minskar sannolikheten för både nedskräpning av miljön och de miljöeffekter som hänger ihop med användning och produktion av plast.

Trots att de nordiska länderna har system för insamling och återvinning av plastavfall återvinns bara en relativt liten andel av plasten på den nordiska marknaden. Det finns fortfarande en stor outnyttjad potential i återvinning av plast från plastprodukter och plastförpackningar. Det uppskattas att upp till 700 000 ton plast skulle kunna återvinnas från blandat kommunalt avfall enbart i Norden.

Det är viktigt att förbättra kompetens och teknisk infrastruktur i syfte att utveckla de nuvarande avfallshanteringssystemen för ökad volym av plaståtervinning.

Återvinningsvolymen kan öka med hjälp av effektivare insamlings- och sorteringssystem. Detta kommer också att kräva satsningar på design av produkter och produktsystem som till exempel gör det möjligt att demontera plastkomponenter, däribland i mer komplexa produkter, och att införa system som kännetecknas av låga nivåer av materialanvändning och avfallsgenerering. Återvinning kan också främjas genom certifiering av återvunnet plastmaterial, utveckling och finansiering av innovativa sorterings- och återvinningstekniker och ökat samarbete och förbättrad kommunikation i plastvärdekedjan. Kort sagt måste åtgärder utvecklas i alla delar av värdekedjan för att underlätta flödet av pålitliga, högkvalitativa, väldefinierade, återvunna plastmaterial för framtida användare. Här är det viktigt att marknadsaktörer, till exempel branschorganisationer, medverkar.

Mål 4

Det nordiska programmet för att minska plastens miljöpåverkan främjar utbyte av kunskap och information om erfarenheter mellan de nordiska

FOTO: SCANPIX.DK

Det uppskattas att upp till 700 000 ton plast skulle kunna återvinnas från blandat kommunalt avfall enbart i Norden.

länderna och främjar åtgärder för att stödja effektiva system för avfallshandling och marknader för återvunnet plastmaterial.

Den framtida marknadsstrukturen för återvunnen plast kommer att vara starkt beroende av utvecklingen på EU-nivå. Plast är ett av de fem prioriterade områdena i EU:s handlingsplan för den cirkulära ekonomin. Handlingsplanen omfattar en översyn av ramdirektivet om avfall och direktivet om förpackningar som behandlar frågor om separat insamling samt mål för återvinning av plastavfall. Den kommande EU-

strategin om plast kommer att bestå av åtgärder och aktiviteter som syftar till att öka återvinning och minska föroreningar. Det nordiska programmet om en hållbar strategi för plast kommer att bidra till detta fokus på plast i den cirkulära ekonomin på EU-nivå.

4. Samarbete om åtgärder för att stoppa plastnedskräpningen i haven och finna kostnadseffektiva lösningar för upprensning

År 2010 uppskattades det att mellan 4,8 och 12,7 miljoner ton plast hamnade i havet. Produktionsnivån och plastanvändningen är på uppgång, vilket innebär att mängden plast och mikroplast i miljön sannolikt kommer att öka om vi inte vidtar åtgärder. Mängden plast i havet förväntas bli dubbelt så stor fram till 2030 och fyra gånger så stor till 2050. Forskning visar att plastskräp i alla storlekar finns i vatten överallt – från det avlägsna Arktis till kustvattnen runt stora städer. Marint plastskräp tar inte hänsyn till nationella gränser.

De negativa effekterna av stora bitar plastskräp i haven är tydligt synliga. Det skadar, lemlästar och till och med dödar fåglar, fiskar och däggdjur; det förorenar rekreatiomsområden som används av invånarna i kustområden och turister; och det kan även hindra navigeringen av skepp och mindre fartyg. Djur fastnar i övergivna fiskedon som fortsätter att spökfiska. Flytande plast kan transportera skadliga och främmande organismer. Nedbrytningen av större plastskräp tros vara bland de största källorna till mikroplast i havsmiljön.

Den höga kvaliteten på nordiska avfalls- hanteringsystem håller större delen av plastavfallet borta från våra hav och naturområden. Vi har dock fortfarande plastskräp i våra kust- och havsområden. Plastskräp i nordiska vatten härrör från både konsumenter och industrin (både landbaserad och marin). Det transporteras också långa sträckor på havsströmmar. Vi saknar för närvarande detaljerad kunskap om källorna till plastavfall och hur det kommer ut i haven och vattenmiljön.

Mål 5

Det nordiska programmet för att minska plastens miljöpåverkan bidrar till ökning av kunskapen om källor till plastavfall i hav och vattenmiljöer i syfte att skapa en grund för riktade förebyggande åtgärder mot plastskräp i havs- och vattenmiljöer.

De nordiska länderna är kustnationer med lång erfarenhet av fiske, sjöfart och andra maritima näringar. Åtgärder för att stoppa fiskedon som överges och spökfiske är allt mer relevanta frågor för nordiskt samarbete.

Plastavfall hamnar i strandlinjen, på havsbotten, i sediment, i den fria vattenpelaren och i marina livsformer. Marint skräp är mer koncentrerat längs strandlinjen än i öppet vatten. Förutom att mängden avfall minskar och effektiv avfallshantering säkerställs är borttagning av skräp längs kusterna ett kostnadseffektivt sätt att minska skräp och mikroplast i haven i allmänhet. Organisationer i det nordiska civilsamhället gör i allt större omfattning ett viktigt arbete genom att samordna frivilliga insatser och, med stöd från officiella myndigheter, kan påtagliga resultat uppnås. Fokus för upprensningsarbete liksom ny teknik och nya upprensningsmetoder bör vara på kostnadseffektivitet, baserat på bästa tillgängliga kunskap, och undvikande av oavsiktliga negativa miljökonsekvenser bör eftersträvas.

Åtgärder för upprensning och för förebyggande av plastläckage behövs på alla nivåer.

Mål 6

Det nordiska programmet för att minska plastens miljöpåverkan ökar kunskapen om kostnadseffektiva och miljövänliga upprensningslösningar för marint skräp och stödjer upprensning av kustområden som utförs av organisationer i det civila samhället, lokala myndigheter och maritima näringar.

Mål 7

Det nordiska programmet för att minska plastens miljöpåverkan ökar kunskap och uppmuntrar till informationsutbyte om erfarenheter av förebyggande av plastnedskräpning från maritima näringar och görs i samarbete med maritima näringar.

FN:s agenda för hållbar utveckling omfattar en uppsättning mål som syftar till att utrota fattigdom, skydda vår planet och garantera välförhållanden för alla, inklusive mål 14 för hållbar utveckling ("Livet under vatten"). Mål 14.1 efterlyser förebyggande och betydande minskning av marina föroreningar av alla slag, inklusive marint skräp, senast 2025. Resolutionerna från FN:s miljöförsamling

Forskning visar att plastskräp i alla storlekar finns i vatten överallt – från det avlägsna Arktis till kustvattnen runt stora städer.

från 2014 och 2016 om marint plastskräp och mikroplast ger vägledning om hur man skär ner andelen av båda i havsmiljön.

Både enligt Helsingforskonventionen (Östersjöområdet) och Oskar-konventionen (Nordostatlanten) har det utarbetats handlingsplaner för marint avfall som möjliggör och vägleder utvecklingen av gemensamma indikatorer och relaterade mål samt konkreta åtgärder för förebyggande och minskning av marint skräp från de viktigaste källorna. Det arbete som utförs enligt dessa konventioner kommer också att bidra till att uppfylla EU:s ramdirektiv om en marin strategi.

Mål 8

Genom det nordiska programmet för att minska plastens miljöpåverkan uttrycker de nordiska länderna sitt stöd för och sin vilja att arbeta tillsammans med genomförandet av internationella och regionala beslut samt handlingsplaner som syftar till att minska plastskräp i hav och vattenmiljöer, inklusive dem som antagits av FN, Helsingforskommissionen (Helcom), Oskar-kommissionen, Arktiska rådet och EU, i förekommande fall.

5. Kunskapsutveckling om mikroplast och identifiering av åtgärder som minskar utsläppen av mikroplast i miljön

Mikroplast är allmänt utbredd i miljön, inklusive i marken och i havs- och vattenmiljöer. Det släpps ut i miljön genom användning av och slitage på produkter såsom däck, färg och textilier och tillsätts också avsiktligt i vissa produkter. I havsmiljön kan den snabba sönderdelningen av större plast i mikroplast förklara skillnaden mellan den stora mängden plastskräp som hamnar i havs- och vattenmiljöer och de långt mindre plastvolymerna som har kunnat hittas i haven vid miljöövervakning. Fortsatt övervakning kommer att öka kunskapen om mängden, utbredningen och nedbrytningen av mikroplast i hav och vattenmiljöer och möjliggöra att relevanta åtgärder sätts in.

Mål 9

Det nordiska programmet för att minska plastens miljöpåverkan ökar kunskapen om förekomsten av mikroplast och vad som händer med den i miljön.

Vi vet att mikroplast kan vara skadligt för miljön, men vi saknar kunskap om effekterna på människor och rovdjur i toppen av näringskedjan. Det finns farhågor att mycket små mikroplastpartiklar kan passera cellmembranen och komma in i blodet och vävnaden hos djur med potentiellt skadliga effekter. I de studier som hittills har utförts har man dock inte dokumenterat en betydligt ökad exponering för skadliga kemikalier i djur som har tagit in plast. Ett stort antal internationella forskningsprojekt genererar snabbt kunskap om dessa frågor, men det behövs mer information.

Fiske och vattenbruk är starkt beroende av tillgång till rena och hälsosamma råvaror. Den ökande volymen av marint plastskräp som sönderdelats i mikroplast och konsumeras av marina organismer kan få en betydande ekonomisk och kulturell inverkan på de nordiska länderna där den blå ekonomin är viktig för den nuvarande och framtida tillväxtpotentialen.

Även om det saknas djupare kunskap om förekomsten av mikroplaster i miljön och deras effekter på marina livsformer är det ändå tillräckligt för att understryka allvaret i den nuvarande trenden. Försiktighetsprincipen tvingar oss att agera.

Mål 10

Det nordiska programmet för att minska plastens miljöpåverkan ökar den växande samlade kunskapen om mikroplastens effekter på marina livsformer, vattenmiljön, människors hälsa och maritima näringar.

Även om det saknas djupare kunskap om förekomsten av mikroplaster i miljön och deras effekter på marina livsformer är det ändå tillräckligt för att understryka allvaret i den nuvarande trenden. Försiktighetsprincipen tvingar oss att agera. De nordiska ländernas effektiva avfallsinsamlingsystem bidrar till att minimera mängden plast som hittar vägen till sjöar och hav. I alla de nordiska länderna har studier dock visat att mikroplast också härrör från landbaserade källor, till exempel bildäck, konstgjorda gräsmattor och träningsplatser, granulära material, tvätt av textilier, nedskräpning, måleriprodukter, kosmetiska produkter och avfallsanläggningar. Mikroplast från dessa källor hamnar i hav och i vattenmiljön, till exempel via reningsverk för avloppsvatten och dagvatten. Detta innebär att vi också måste fokusera på åtgärder som syftar till att minska utsläppen av mikroplast från kända landbaserade källor.

Mål 11

Det nordiska programmet för att minska plastens miljöpåverkan främjar åtgärder och informationsutbyte om erfarenheter av minskning av utsläpp från landbaserade källor av mikroplast mellan de nordiska länderna.

Det finns för närvarande inga internationellt harmoniserade definitioner av mikroplast och marint skräp, inte heller har en överenskommelse nåtts om mät- och övervakningsmetoder eller miljöindikatorer. Detta utgör ett hinder för effektiv övervakning och genomförande av regelverk på global, regional och nationell nivå.

Mål 12

Genom det nordiska programmet för att minska plastens miljöpåverkan stödjer de nordiska länderna utvecklingen av globalt harmoniserade definitioner, terminologi och metoder för mätning och övervakning av påverkan av, och trender för, plastavfall och mikroplast i miljön.

6. Fördjupning av kunskapen om miljöpåverkan av biobaserad och biologiskt nedbrytbar plast

Produktionen av plast genererar omkring 400 miljoner ton växthusgasutsläpp om året (2012). Mer än 90 procent av plasten tillverkas av fossila råvaror. På lång sikt behöver vi frikoppla plastproduktion från nya fossila råvaror. Miljöpåverkan av fossilbaserat plastavfall kan minskas genom att plast ersätts med alternativa material, som till exempel papper och metaller. Bioplaster – plast tillverkad av biobaserade råvaror – är också potentiella alternativ vars hållbarhet måste bedömas. EU-kommissionens färdplan för en plaststrategi i en cirkulär ekonomi efterlyser mer förebyggande och återvinning, men begär också en bedömning av genomförbarheten och miljöpåverkan av biomassa och koldioxid som potentiella källor av primära råmaterial.

De nordiska länderna vill öka kunskapen om biobaserade plaster för att fastställa huruvida dessa alternativ till oljebaserade produkter totalt sett ger större miljömässiga fördelar, baserat på viktiga parametrar såsom

koldioxidutsläpp, biologisk mångfald och kemiska föroreningar. Utvärderingen måste också ta hänsyn till produktens hela livscykel för att säkerställa att åtgärder inte är kontraproduktiva på lång sikt.

Många intressenter gör för närvarande livscykelanalyser av olika typer av biobaserad plast. När de har sammanställts kommer resultaten att ge information om biobaserade alternativ till plast för det framtida arbetet.

Mål 13

Det nordiska programmet för att minska plastens miljöpåverkan bidrar till kunskapskompilering och kunskapsbedömning avseende miljöpåverkan av biobaserad plast.

Vissa delar av biobaserade och oljebaserade plaster är biologiskt nedbrytbara på vissa villkor. Biologiskt nedbrytbar plast kan vara lämpligt för ett litet urval av produkter som är avsedda att kastas i naturen istället för att samlas in eller för andra

De nordiska länderna vill öka kunskapen om biobaserade plaster för att fastställa huruvida dessa alternativ till oljebaserade produkter totalt sett ger större miljömässiga fördelar.

typer av produkter, till exempel vissa medicinska tillämpningar. Men när biologiskt nedbrytbar plast blandas med traditionell plast utgör den ett hinder för återvinning av plast. Det bör också betonas att det behövs enhetliga definitioner och standarder för att säkerställa att biologiskt nedbrytbar plast bryts ned helt under naturliga förhållanden.

Mål 14

Det nordiska programmet för att minska plastens miljöpåverkan ökar kunskapen om påverkan av biologiskt nedbrytbar plast på miljön, på avfallshantering och på återvinning.

7. Fördjupning av kunskapen om problematiska ämnen i återvinningen av plastmaterial

Plastprodukter och plastförpackningar kan innehålla ämnen som är skadliga för människors hälsa och för miljön och som kan vara förbjudna i vissa produkter, till exempel livsmedelsförpackningar eller leksaker. Dessa ämnen eller tillsatser består av flamskyddsmedel, pigment, fyllmedel, UV-resistenta kemikalier, mjukgörare och stabilisatorer som används för att uppnå eller förbättra produktens egenskaper och minska kostnader. Även om dessa ämnen inte är ämnen som inger mycket stora betänkligheter i ett miljöperspektiv, kan de fortfarande hindra återvinning av plast.

Dessa skadliga tillsatser och restriktioner i samband med användningen av dem måste beaktas för att säkerställa att de ansträngningar som görs för att öka volymen av plast som återvinns inte orsakar oavsiktlig exponering genom att sekundära plastmaterial används i nya

produkter. Att hantera problematiska ämnen är därför en viktig utmaning för en cirkulär ekonomi som bygger på material av hög kvalitet och giftfria materialcykler.

Mål 15

Det nordiska programmet för att minska plastens miljöpåverkan bidrar till att ta fram information om problematiska ämnen i plast i syfte att stödja utvecklingen av fokuserade och kostnadseffektiva åtgärder för att hantera problematiska ämnen i en cirkulär plastekonomi.

Mål 16

Det nordiska programmet för att minska plastens miljöpåverkan främjar lösningar som säkerställer att plaster som anses olämpliga för återvinning, eftersom de innehåller problematiska ämnen, bearbetas på ett korrekt och säkert sätt.

Att hantera problematiska ämnen är därför en viktig utmaning för en cirkulär ekonomi som bygger på material av hög kvalitet och giftfria materialcykler.

Nordiska ministerrådet
Ved Stranden 18
DK-1061 Köpenhamn K
www.norden.org

Det nordiska programmet för att minska plastens miljöpåverkan är ett strategiskt verktyg för att öka kunskap, utarbeta åtgärder och för att öka synergier, nätverk och medvetenhet på nordisk nivå. Programmet kommer att stödja de nordiska länderna i deras ansträngningar att förebygga plastavfall, öka återanvändning och återvinning av plast, påskynda den cirkulära ekonomin och minimera plastavfall och mikroplast. Programmet omfattar 2017–18 och kommer att genomföras inom ramen för Nordiska ministerrådet eller projekt som finansieras av Nordiska ministerrådet.

ANP 2017:752
ISBN 978-92-893-5112-6 (PRINT)
ISBN 978-92-893-5114-0 (PDF)
ISBN 978-92-893-5113-3 (EPUB)